10.Sınıf DİN KÜLTÜRÜ 2.Dönem 2.Yazılı

Yazilidayim.net - Masalcidede.com

Soru 1 (İslam ve Barış): Medine Sözleşmesi ve Hudeybiye Barışı gibi tarihi olayları dikkate alarak, İslam'ın barışı sağlama konusundaki diplomatik yaklaşımını yorumlayınız. İslam'ın savaşı bir amaç değil, hangi şartlarda bir araç olarak gördüğünü açıklayınız. **Cevap:** Medine Sözleşmesi farklı inanç gruplarının bir arada yaşama iradesini, Hudeybiye Barışı ise diplomatik sabrın zaferini temsil eder. İslam'da savaş, ancak nefsi müdafaa veya zulmü ortadan kaldırmak için başvurulan son çaredir; asıl amaç barış ve adaleti egemen kılmaktır. Bu yaklaşım, çatışma yerine uzlaşmayı, şiddet yerine hukuku merkeze alan evrensel bir barış vizyonudur.

Soru 2 (İnsan, Çevre ve Ahlak): Peygamberimizin "Kıyamet kopuyor olsa bile elinizdeki fidanı dikiniz" hadisini, çevresel sorumluluk ve umut bağlamında yorumlayınız. Bu hadisin bir müslümanın çevreye karşı sorumluluğunun zamanla sınırlı olmadığını nasıl anlattığını açıklayınız. **Cevap:** Hadis, çevreyi koruma ve ağaçlandırma faaliyetinin ne kadar kutsal ve vazgeçilmez bir eylem olduğunu gösterir. Sonuç alınamayacak bir anda dahi iyilik yapmaya ve doğaya katkıda bulunmaya teşvik ederek, çevresel sorumluluğu bir ibadet neşvesine dönüştürür. Müslümanın çevreye bakışı dünyevi bir menfaatle değil, Allah'ın rızasını kazanma ve hayata değer katma gayesiyle şekillenir.

Soru 3 (Teknoloji ve Ahlak): Sosyal medya mecralarında yayılan "yalan haber" (asparagas) ve "karalama" faaliyetlerinin İslam ahlakındaki "fitne" ve "suizan" kavramlarıyla ilişkisini çözümleyiniz. Teknolojik imkanların kötülüğe alet edilmesinin manevi sonuçları nedir? **Cevap:** Sosyal medya, bazen fitnenin (kargaşa ve huzursuzluk) yayılmasına ve insanlar hakkında haksız yere kötü düşünmeye (suizan) zemin hazırlayabilir. İslam, kesin bilgi sahibi olunmayan konularda hüküm vermeyi ve bir topluluğu diğerine karşı kışkırtmayı şiddetle yasaklar. Teknolojiyi kullanarak kul hakkına girmek ve toplumsal huzuru bozmak, telafisi zor manevi yükümlülükler ve büyük bir vebal doğurur.

Soru 4 (Çevre ve Teknoloji): Akıllı şehirler, su tasarrufu sağlayan otomasyonlar ve hava kirliliğini temizleyen filtre sistemleri gibi teknolojilerin İslam'ın "iyiliği yayma" prensibiyle bağını kurarak çevre ve teknoloji ilişkisini özetleyiniz. **Cevap:** İslam, yeryüzünü imar etmeyi (güzelleştirmeyi) ve insanlara fayda sağlayan işleri "sadaka-i cariye" (kesintisiz sevap) olarak görür. Doğayı iyileştiren ve kirletici unsurları ortadan kaldıran teknolojiler, bu imar faaliyetinin modern bir biçimidir. Teknoloji ile çevre arasında kurulan bu pozitif bağ, insanın dünyayı daha yaşanabilir kılma görevine doğrudan hizmet eder.

Soru 5 (Rum Suresi 41. Ayet): Ayetin sonunda yer alan "Belki dönerler" ifadesinin, insanın hür iradesi ve pişmanlık (tövbe) kavramıyla olan ilişkisini ayetin genel mesajı üzerinden özetleyiniz. **Cevap:** Bu ifade, insanın hatalarından ders çıkarma kapasitesine sahip olduğunu ve her zaman bir dönüş yolunun (ıslah) bulunduğunu gösterir. Ayet, ekolojik krizlerin insanı çaresizliğe değil, eylemlerini sorgulamaya ve daha ahlaklı bir yaşama dönmeye davet ettiğini belirtir. Mesajın özü, kurtuluşun ancak insanın kendi iradesiyle doğaya ve Yaratıcı'ya karşı olan tutumunu değiştirmesiyle mümkün olduğudur.

Soru 6 (Dinî Yorum Farklılıklarının Sebepleri): "Siyasi iktidarların tutumu" (Resmi görüş zorlaması vb.) ve "Yunan felsefesinin tercümesi" gibi tarihsel olayların İslam düşüncesindeki itikadi yorumların şekillenmesindeki rolünü sentezleyiniz. **Cevap:** Abbasiler döneminde Yunan felsefesinin Arapçaya çevrilmesi, müslümanların inanç konularını akli bir zeminde tartışmalarına (Mutezile vb.) yol açmıştır. Bazı halifelerin bu yorumları zorla halka kabul ettirmeye çalışması (Mihne süreci), alimlerin tepkisini çekmiş ve daha dengeli yorumların

(Ehl-i Sünnet) sistemleşmesine zemin hazırlamıştır. Siyasi baskı ve felsefi merak, İslam düşünce tarihinin en dinamik tartışma ortamlarını oluşturmuştur.

Soru 7 (Dinî Yorum Farklılıklarının Sebepleri): "Kültürel etkenlerden" olan örf ve adetlerin, dinin temel hükümleriyle çelişmediği sürece fıkhi yorumlara (mezheplere) nasıl entegre edildiğini sentezleyiniz. Bu durumun müslümanlar arasındaki "farklılık içinde birlik" anlayışına katkısını açıklayınız. **Cevap:** İslam, girdiği coğrafyalardaki iyi olan örf ve adetleri yok etmemiş, onları dinin genel ilkeleriyle harmanlamıştır. İmam Şafii'nin Mısır'a gittiğinde bazı görüşlerini değiştirmesi (Kavl-i Cedid), kültürel şartların yorum üzerindeki etkisinin en somut örneğidir. Bu esneklik, müslümanların temel inançta birleşirken sosyal hayatta kendi yerel renklerini korumalarını sağlayarak muazzam bir kültürel birliktelik yaratmıştır.

Soru 8 (İtikadi-Siyasi ve Fıkhi Yorumlar): Haricilik gibi "Siyasi" ağırlıklı bir yorumun katı kuralcı yapısı ile, Caferilik gibi hem "İtikadi" hem de "Fıkhi" yönü olan bir yorumun yapısını karşılaştırınız. **Cevap:** Haricilik, daha çok iktidar karşıtlığı ve ameli imanın bir parçası görme gibi radikal bir siyasi-itikadi duruş sergiler. Caferilik ise Ehl-i Beyt imamlarının otoritesini esas alan hem sistematik bir inanç sistemine hem de kendine has bir fıkhi (hukuki) yapıya sahiptir. Biri daha çok bir tepki hareketi olarak şekillenirken, diğeri köklü bir ilmi geleneği temsil eder.

Soru 9 (İtikadi-Siyasi ve Fıkhi Yorumlar): Fıkhi mezheplerin (Hanefi, Şafii vb.) "İbadetlerdeki kolaylık" anlayışıyla, İtikadi mezheplerin "Allah'ın sıfatları" konusundaki farklı açıklamalarını karşılaştırınız. Bu farklar dinin bütünlüğüne zarar verir mi? **Cevap:** Fıkhi farklar (örneğin abdestin bozulma şartları) günlük hayatta kolaylık ve seçenek sunarken; itikadi farklar Allah'ın zati ve subuti sıfatlarının nasıl anlaşılması gerektiği üzerine zihni bir derinlik sunar. Bu farklılıklar, dinin özüne değil, o özün nasıl anlaşılacağına dair bir zenginliktir; dolayısıyla dinin bütünlüğüne zarar vermez, aksine farklı zihin yapılarına hitap ederek dinin canlı kalmasını sağlar.

Soru 10 (Hucurat Suresi 13. Ayet): Ayetin hitabının "Ey müminler" değil de "Ey insanlar" şeklinde başlamasının, ayetin evrenselliği ve insan hakları bildirisi olma niteliği üzerindeki etkisini özetleyiniz. **Cevap:** Bu hitap tarzı, ayetin mesajının sadece müslümanlara değil tüm insanlığa yönelik olduğunu gösterir. Ayet, inanç ayrımı gözetmeksizin tüm insanların eşitliğini, onurunu ve birbirleriyle iletişim kurma ihtiyacını teminat altına alır. Bu yönüyle ayet, modern dünyadaki insan hakları ve evrensel eşitlik kavramlarının binlerce yıl önceki en güçlü ilahi temelidir.